

Tapakasvatusmateriaali vuosiluokille 7-9

Tarinan henkilöt:

- Santtu, 15, isokokoinen yhdeksäsluokkalainen, joka elää kahden rekkakuski-isänsä kanssa - äiti on kuollut liikenneonnettomuudessa kun Santtu oli kymmenvuotias
- Emma, 42, Werner Musicin A&R-manageri, Santun kummitäti
- Jäbä Jäppinen, 52, entinen rockstara, Werner Music Finlandin toimitusjohtaja
- JanikaGee, 18, vuoden tulokas, jonka esikoisalbumi on juuri myynyt platinalevyn verran
- Svensson, 24, tosi kova ruotsalainen teknovalho & Dj
- Jousto, 28, johtava suomalainen rap-artisti, jonka musiikkivideota kuvataan Santun TET-viikolla
- Minka, 16, cheerleader-tyttö, joka on ryhmänsä kanssa Jouston videokuvauksissa kallioluodolla Helsingin edustalla

TOTEUTUSVAIHTOEHDOT

Päivänavaustekstit ovat monologeja, jotka voidaan esittää joko opettajan tai oppilaiden lukemina. Lisäksi materiaali on tuotettu äänitiedostona jota voidaan käyttää esimerkiksi päivänavauksissa.

MAANANTAI - KUMMALLA KÄDELLÄ

Mä heräsin mun omaan biittiin enkä ensin tajunnut, että se oli mun kännykän soittoaäni. Olin vaihtanut sen tähän uuteen vasta toissapäivänä, kun olin lähettänyt saman biitin Emmallekin. "Joo, joo, mä heräsin jo!" sanoin faijalle, kun se soitti heti perään uudelleen. Faija oli lähtenyt ajoon ennen kuutta ja soitti tien päältä ihan vaan varmistaakseen, etten mä myöhästy heti ekan TET-päivän aamuna. Se oli varmistellut mun heräämisiä siitä asti, kun äiti kuoli. "Kyl mä ehdin", mä sanoin ja vedin farkkuja jalkaan. "Mä oon menossa jo!"

Onneks Werner Music oli pari vuotta sitten muuttanut melkein meidän naapuriin. Tiedätteks te Sörnäisten Rantatiellä sen ison tiilitalon, josson hirveesti kuparinväristä lasii? No, se on Wernerin koko talo, siinon niiden studiot ja kaikki. Just kun mä porhalsin lasiovista sisään, vastaanottotiskin kelloon ilmesty numerot 09.00. Jes!

"Emma Strömmerille", mä sanoin sille jätkälle, joka istui tiskin takana, ja koetin olla huohottamatta. Hiki valu pipon reunan alta silmiin. "Ja kenet mä ilmoitan?" se tyyppi kysyi eikä tehnyt elettäkään soittaakseen Emmalle. "Mä oon Jesse, se tietää kyllä", mä vastasin. Totta kai Emma tietää mut, sehän on mun kummitäti, joka on hommannut mut tänne TETtiin. Emma on Wernerillä A&R-managerina eli se siis hoitelee artisteja, kuuntelee demoja ja miettii, mitä ne levyttäs seuraavaksi. Se on joskus kaksyötä vuotta sitten ollut jossain tyttöbändissä rumpalina ja on tosi mahtava tyyppi vieläkin. Mä sain siltä ekan rummun ristiäislahjaksi ja syntsan kun mä täytin viis. Musa on meidän juttu.

"Pipo pois!" Emma huusi niin että koko halli kaikui heti kun se astu hissistä ulos. "Sähän punotat kun löylyssä! Vain pöntöt pitää pipoa sisällä päässään!"

Mä sieppasin pipon päästä ja työnsin sen mun hupparin taskuun, mut Emma oli jo tiskin luona ja kyseli jotain muovikassia. "Kanna sä tota!", Emma käski, otti postinsa ja lykkäsi kassin mulle. "Mennään!" Hississä mä kurkistin kassiin. Oho. Platinalevy kehyksissä. Ei paha. "Kenelle tää tulee?" mä kysyin, kun hissi pysähtyi ylimpään kerrokseen. "Kohta näet!" Emma nauroi ja meni jo pitkin käytävää. Ei auttanut muu kuin harppoa sen jäljessä. Miten se pysty pitämään tota vauhtia noilla koroilla, kun mä en tahtonut pysyä ees lenkkareilla sen perässä?

Käytävän päässä oli ovi auki. Mä jäin vähän nolona ovensuuhun, sillä huone oli täynnä porukkaa. Jotain valokuvaajia pyöri ikkunan luona, mut muilla oli skumppalaset kourassa. Emma oli kai sanonut jotain sille pitkälle jätkälle, jolla oli punainen parta ja poninhäntä ja pääläella vähän kaljua. Se oli teeveestä tuttu ja muutenkin. Jäbä itte, siis Jäppinen, hevilegenda ja tän firman pomo, ja nyt se lähti tulemaan käsi ojossa mua kohti.

Jotenkin mä vaan hämäännyn täysin. Ensin mä yritin ojentaa vasenta kättä, kun mulla oli se muovikassi oikeessa kädessä, mut sit kun mä yritin viime tingassa vaihtaa sen kassin toiseen käteen, se luiskahti mun hikisistä sormista ja putos lattialle. RÄKS! Heti tiesi, että jotain oli hajonnut.

Mä menin ihan kipsiin. Emma kerkes ottaa kassin lattialta ennenkuin mä ehdin sanoa tai tehdä mitään. "Ei hätää, lasi halkes mutta platinalevy kestää!", se kuulutti ja sai muut nauramaan, mut muhun se kyl vilkaisi sen näkösenä, että tästä puhutaan vielä.

No. Se oli se JanikaGee, jonka platinalevyn mä rikoin. Siis se käkkärätukka, joka oli keväällä tullut VOFssä toiseksi ja kuulu Jouston tiimiin. Mä en ite sen musasta niin välittänyt, mut riparilla likat oli ollut ihan liekeissä siitä.

"Olisit nyt edes pyytänyt anteeksi!" Emma tilytti, kun tilanne oli ohi ja mentiin sen työhuoneeseen. "Sanoinhan mä sori", yritin puolustautua, vaikka olinkin tyrinyt. "Oikea käsi pitää aina pitää vapaana, jos tullaan tilanteeseen, jossa joudutaan tervehtimään muita!" Emma pauhasi. "Miks pitää kätellä?" mä mutisin. Olis vaan kannattanut pitää mölyt mahassa, sillä Emma piti mulle puolen tunnin luennon siitä, miksi ihmiset on jo satoja vuosia sitten ruvenneet kättelemään toisiaan. Sillä lailla kuulemma osoitetaan, ettei olla aikeissa tarttua miekkaan, tikariin tai muuhun aseeseen. "Niin mut mä oonkin vasuri", sanoin lopuksi ja sain Emmankin nauramaan. Ehkä mulla oli vielä toivoa.

Tehtäviä luokassa tai ryhmissä

1. Milloin ja missä tilanteissa kättely on tärkeää?
2. Miten esitellä itsensä uudessa tilanteessa? Harjoittele esittäytymistä parin kanssa.
3. Kohtaamisen ja erilaisten tervehtimistapojen harjoittelu eri tavoilla: Kättely-/kosketus- ja katsekontaktin harjoitus: Kävellään tilassa ja kohdataan ryhmän osallisia eri tavoin reagoiden: 1) älä ole näkevinäsi toista, 2) ota katsekontakti, 3) ota katsekontakti, 4) hymyile, 5) ota katsekontakti, hymyile, sano "HEI" (iloisesti), 6) ota kontakti – kosketa (käsipäivää, kosketus olkapäälle, tms.), 6) poskisuudelma. Keskustelua tehtävästä: Mikä oli mukavin/luontevin tapa tervehtiä? Mikä ikävin? Mikä on tavallisin käytäntö? Missä tavat 5 ja 6 ovat luontevia tervehtimistapoja?
4. Millaisia erilaisia käytöstapoja/sääntöjä päähineiden käyttöön liittyy? Miettikää esimerkkejä erilaisista juhla- ja virkapäähineistä (ylioppilaslakki, tohtorinhattu, piispan tai paavin hiippa, joulupukin tai tonttujen hiippalakki, poliisien, lentäjien ja sotilaiden päähineet, kuninkaalliset kruunut ja tiarat, missien kruunut, urheilijoiden sponsorilippalakit ja pipot).

TIISTAI - VASSOKUU JA FÖRLÅT

Mä olin jo toista päivää Werner Musicilla TET-harjoittelussa. Aamupäivän kummitäti piti mua tiukasti silmällä ja pani mut postittamaan Svenssonin näytelevyjä radiokanaville ja DJ-jengille. Piti vaan liimata osoitetarroja kuplakuoriin ja kattoa, että joka lähetykseen tuli CD ja Emman kirjoittama kortti. Svensson on ruotsalainen tiskijukka, joka on tosi kova nimi pohjoismaissa ja Saksassa. Se ei kuulemma suostu puhumaan muuta kuin ruotsia ja vetää muutenkin omaa linjaa, Emma selitti ja kertoi, että Svensson oli tulossa ylihuomenna Berliinistä Suomeen ja esiintyisi perjantaina siinä lastenklinikan kummien konsertissa, joka tulee suorana telkasta. "Perjantaina sä joudut sitten ylitöihin", Emma naureskeli. "Saat nimittäin toimia mun assarina gaalassa". Oho, mä ajattelin enkä ollut varma, olisiko toi taas jotain kummitädin huumoria.

"No, mitäs nyt sitten?" mä kysyin, kun tultiin lounaalta. Emma oli menossa iltapäiväksi johonkin palaveriin kaupungille ja käski mun raivata sen työhuonetta. "Tsekkaat, onko noissa lehdissä meidän artisteja", se selitti penkoessaan papereita pöydältään. "Revit ne sivut irti, joissa on juttuja, ja paat ne siististi tänne alalaatikkoon, loput saa panna roskiin." Siinä ohessa Emma määräsi mut päivystämään puhelinta. Jos joku soittaa, piti ottaa soittopyyntö ylös ja sanoa, että se on kolmen jälkeen taas talossa.

"Ai niin", Emma kääntyi sanomaan ovelta. "Laitatsä mulle uudestaan meilinä sen sun uuden biitin. Mullon tänään palaveri Jouston kanssa ja mä aattelin soittaa sen sille.

Vasta kun meili suhahti menemään, mä tajusin, mitä se voisi merkitä. Joustolle tehtiin uutta albumia. Entä jos se ottais johonkin biisiin mun biitin.

Ei, ei, ei. Ihan coolisti nyt vaan, mä ajattelin ja rupesin selaamaan niitä lehtiä, vaikka sydän jyskytti. JanikaGeestä oli tosi paljon kuvajuttuja, joissa se ajoi fillarilla tai istui bikineissä laiturilla. Olihan se hyvännäkönen, mutta ei mun tyyppiä. Joustosta oli jotain pikku-uutisia festareilta ja yks englanninkielinen juttu, joka oli julkaistu Spinissä, se on sellanen aika iso jenkkien rock-lehti.

Hitto mä hätkähdin, kun se pöytäpuhelin rupes kurnuttamaan. Mitä mä sanon? Sieltä se tuli, selkäytimestä. "Emma Strömmerin puhelimesta Jesse Korhonen!" Langan päässä oli se alakerran vastaanoton jätkä, joka ilmoitti, että vieras on saapunut ja odottaa alhaalla. Mikä vieras? Eihän Emma ollut puhunut mitään vieraista. Ei vastausta. Luuri oli lyöty mun korvaan. Mä kaivoin oman kännykän esiin ja yritin soittaa Emmalle, mut se meni suoraan vastaajaan.

"Haloo!" mä huutelin hetken käytävässä, mutta ilmeisesti kaikki muutkin oli menneet siihen samaan palaveriin kuin Emma. Ei auttanut muu kuin raahautua hissille. Heti kun mä astuin aulaan, mä tunnistin sen miehen, joka istui aurinkolasit silmillä aulan sohvalla. Svensson. Se näytti just siltä kuin niissä kuvissa, joita mä olin postittanut koko aamun.

"Hello!" mä aloitin mutta muistin sitten, mitä Emma oli sanonut sen ruotsista. "Gumorron!" mä jatkoin ja ojensin oikean käteni. Hirvee puristus ja saman tien se alkoi polottaa kuin papupata jollain ihme nuotilla. "Förlåt, jag talar inte svenska", mä yritin sanoa, mutta se vaan läiskäytti mua selkään ja lähti jo menemään kohti hissiä. Yhden sanan mä sentään ymmärsin. Se puhui Emmasta jotain. Hississä sain sanotuksi, että Emma tulee kolmelta. Varmuuden vuoksi näytin kolmea sormea ja silloin se tyyppi alkoi nauraa.

"Kaffe? Kokis?" mä kysyin, kun tultiin Emman huoneeseen. "Jå, tack", se Svensson sanoi ja otti pöydältä just sen Spinin, jota mä olin lukenut. Siis kumpaa se nyt halus, kahvia vai kokista? Varmuuden vuoksi toin molempia ja laitoin mikit sen viereen työpöydän reunalle. "Vassokuu." Taas se kiitti ja nauroi, mulle tietysti.

Onneksi Spin on paksu lehti. Siinä riitti lukemista siihen asti, kun Emma pöllähti ovesta ja Svensson nousi halaamaan sitä. Hirveesti ne pulisi keskenään enkä mä voinut kysyä, mitä Jousto oli sanonut mun biitistä. Vasta kun rupesin tekemään lähtöä, Emma kääntyi sanomaan mulle: "Sä hoidit tosi tyylikkäästi tän homman, sullon särmää, hei, ja sitäpaitsi mulla on hyviä uutisia. Jousto tulee huomisaamuna puhumaan sun kanssa." "Tack och adjö", mä sain sanotuksi ja luikahdin ovesta ulos. Seuraavaks olis ollut pakko heittää kehiin se ruotsintunnilta tuttu "När går nästa buss till slussen".

Tehtäviä luokassa tai ryhmissä

1. Miten jätän viestin vastaajaan/sähköpostiin/tekstiviestillä? Miten viestin kirjoittaminen eroaa esimerkiksi ystävälle tai työnantajalle kirjoitettuna?
2. Miten vastaan omaan/toisen puhelimeen?
3. Eleet ja ilmeet puhuvat paljon. Harjoittele tunnistamaan/Piirrä erilaisia tunteita, jotka tunnistaa kasvoista (onnellinen, helpottunut, yksinäinen, iloinen, surullinen, kateellinen, hämmentynyt, omahyväinen, rakastunut, kauhistunut, haltioitunut, päättäväinen, paheksuva, yllättynyt, optimistinen/toiveikas, itsepäinen, varma).

KESKIVIKKO - NETTIKLIPPI KUMMITTELEE

Mä skypeitin heti tiistai-iltana Jerelle Ouluun. Se on mun serkku, pari vuotta vanhempi, tekee ittekin musaa. Se oli ihan tulessa, kun kuuli, että mun biitti menee ehkä Jouston uudelle levyille. "Mut muistatsä, kuinka sä dissasit Joustoo vielä pari vuotta sitten!", Jere huomautti, kun mä rupesin hehkuttamaan liikaa. "Mähän olin ihan kakara sillon", huokasin nolona ja sanoin moikka. "Täytyy tehdä pari mixii huomiseksi. Että on sit mistä valita."

Faija tuli kotiin puolenyön jälkeen ja ihmetteli, miks mä roikun vielä koneella. Kun mä kerroin sille Joustosta, se vaan naureskeli ja sanoi jättävänsä heti ajokeikat, kun mustakin tulee räppärimiljonääri. "Siihen nyt varmaan menee vielä aikaa", mä sanoin ja painun nukkumaan. Yöllä mä näin unta, että mä ajoin punaista maseratii suola-aavikolla niin kuin Jousto siinä sen yhdessä musavideossa.

Ulkona oli hieno ilma, varmaan yli kaksyötä astetta, vaikkei kello ollut vielä yhdeksääkään. Keltasista lehdistä tiesi, että ollaan jo syyskuussa, mut muuten oli kelit kuin kesällä. "Terve!", mä sanoin ja hymyilin sille aulan jätkälle, vaikkei se vastannutkaan. Hississä rupes jo jännittämään. Mitä jos Jousto onkin jo ylhäällä Emman luona?

Varmuuden vuoksi pyyhkäisin oikean kämmenen hiet lahkeeseen, kun tulín hissistä ulos.

"Tule sisään ja pane ovi kiinni!", Emma sanoi tyyliä, kun huutelin jo ovelta iloisesti moi. Se oli kun myrskyn merkki, suu viivana ja silmät pistävinä. Mä en tajunnut mistään mitään, ennen kuin kummitäti käski mut istumaan vierastuoliin ja käänsi tietokoneen näytön muhun päin.

"Sain aamulla Jouston assarilta meilin, että palaveri on peruttu ja siinä oli linkki tämmöseen youtube-videoon. Tuntuuko tutulta?"

Voihan... no ihan mikä kirjain tahansa! Ruudulla pyöri kokonäytön tilassa se typerä video, jonka mä olin tehnyt kavereiden kanssa joskus kauan sitten, seiskan keväällä varmaan. Siinä oli äänenä Jouston Kriisii, joka oli siihen aikaan kova hitti, ja mä olin laulavinani sitä playbackina hirvee uimalakki päässä. Typerintä oli, että me oltiin tehty siihen tekstiksi kuvan yli tosi törkeet sanat, jossa Joustoo pantiin halvalla. Joka toinen sana alko veellä ja joka toinen peellä. Siinä oli kaikkee sen mutsistakin ja siis ihan sairasta.

"Mähän oon ottanut ton youtubesta pois jo sillon heti", yritin selittää. "Vaikka sillä oli toistasataa tykkäjää. Näköjään joku on kumminkin ehtinyt kopsata sen ja pannut takaisin nettiin."

Emma ei mun selityksiä kuunnellut. "Tajuatsä, millaseen liemeen mä tässä joudun!", se keskeytti mun puheet. "Meidän pitäis Jouston kanssa tehdä nyt tosi tiivistä yhteistyötä,

huomenna alkaa sen uuden videon kuvauksetkin, ja sit mun kummipoika panee nettiin tämmöstä idioottimaista roskaa! Ja mä hullu vielä soitin sille eilen sen sun biittis ja kehuin, kuinka lupaava tyyppi sä olet!"

"Mä olen pahoillani", mä mutisin, vaikka tosiasiaassa mä olin aivan raivona itelleni. Johan se nyt oli taottu päähän jo ala-asteella, että netistä ei mikään häviä ikinä ja siks pitää olla erittäin tarkkana, mitä sinne kirjottaa ja mitä sinne laittaa, kuvia ja videoita ja muuta!

Jotenkin siitä päivästä selvittiin. Emma lähetti mut töihin kellariin, missä tehtiin remonttia, ja mä sain kantaa koko päivän purkujätettä romulavalle, joka oli tuotu sisäpihalle. Ne muut oli jotain purkufirman miehiä, jotka ei puhunut mulle sanaakaan. Ei paljon naurattanut. Heti kun mä pääsin kotiin, mä etsin sen videon youtubesta ja tein siitä poistoilmoituksen, mut kun mä illalla tsekkasin, se oli vieläkin siellä. Varmuuden vuoksi mä googletin itteni siltä varalta, että jotakin muitakin typeryyksiä olisi vielä jäänyt nettiin, mut ei siellä ollut kuin jotain irvistyskuvia ala-asteelta.

"No, mitäs se räppimies tykkäs sun kappaleestas?" faija kysyi, kun illalla istuttiin saunassa. "Emmä tiedä", vastasin vältellen ja heitin lisää löylyä. "Ei kai se tykännyt, kun Emma ei puhunut mitään." "Onhan sulla aikaa vielä!", faija vaan sanoi ja pyyhki hikeä silmiltään. En mä ruvennut sille selittämään, miten täydellisestä mä olin munannut omat mahdollisuuteni.

Tehtäviä luokassa tai ryhmissä

1. Millaisia käytöstapoja nettietikettiin kuuluu? Tehkää yhdessä säännöt oikeanlaiselle nettikäyttäytymiselle koulussa.
2. Mitä tulee ottaa huomioon julkaistaessa kuvaa verkossa?
3. "Kerran netissä - aina netissä". Mitä tällä lauseella tarkoitetaan? Pohtikaa haittapuolia joita verkkoon laitettu materiaali voi tulevaisuudessa aiheuttaa itselle tai koulukaverille.

TORSTAI - RYHMÄTYÖTÄ

Mun kummitäti ei todellakaan ois ottanut mua Jouston videokuvauksiin, jos toinen roudareista ei olis saanut mahatautia. Emma hälytti mut aamulla töihin ennen kahdeksaa ja yhdeksältä oltiin jo menossa moottoriveneellä ohi Suomenlinnan. Vene oli täynnä kameralaukkuja ja telinerautoja ja piuhakeloja. Mä pitelin aggregaattia pystyssä ja siristelin silmiäni. Aurinko porotti pilvettömältä taivaalta. Me oltiin menossa yhdelle luodolle, joka oli suunnilleen Lauttasaaren kohdalla.

Päivä olis ollut muuten tosi hieno, jos ei olis tarvinnut jännittää Joustoa. Tai siis, Emma oli vannottanut mua pysymään poissa näkyvistä, ettei tiimille tuu huono fiilis. Niin mä sit luimistelin sen sinisen skriinikankaan takana, joka oli pystytetty kallion juureen, kun Jousto, Emma ja ne avustajat tuli vesibussilla paikalle. Se oli joku ihme cheerleader-jengi, 10 gimmaa, mun ikäsiä suurin osa, jotka piti ihan hirveetä metelii. Koko aamupäivä meni siihen, että Jousto heilu kameran edessä ja ne likat loikki pitkin kallioita. Yks tyttö liukastukin ja venäytti nilkkansa. Emma sitä teippaili ja sit olikin jo ruokatunti.

Emmä tiedä, miten siinä niin kävi, että ne unohti mut ja sen teipatun likan ja sen kaverin luodolle, kun kaikki muut lähti vesibussilla rantaan syömään. Mä olin just silloin skriinin takana sitomassa kiinni yhtä pressunkulmaa, joka lepatti tuulessa, ja ne likat istu kivellä rantakallioiden välissä, kun se tyttö uitti nilkkaansa kylmässä vedessä. Se jalkapuoli nosti hirveen metelin, kun vene oli jo kaukana rannasta. "Älä nyt huuda, ei me nälkään kuolla!" sanoi se toinen ja kaivoi laukustaan puolentoistalitran jaffapullon ja kaks täytettyä patonkia. "Otat säkin?", se kysyi multa ja totta kai mulle ruoka kelpasi, kun olin aamulla ehtinyt syödä vaan jugurtin.

Sen pakettijalan nimi oli Aino ja fiksumpi niistä oli Minka. Siinä kun syötiin ja juteltiin, kävi ilmi, että Minka käy popjazzopistoa ja laulaa kahdessakin bändissä. Niitä musajuttuja siinä sit kelattiin eikä huomattu yhtään, että tuuli oli noussut ja puhalsi suoraan varmaan jostain Gotlannista. Vasta kun aurinko meni pilveen, me havahduttiin siihen, että lounaasta vyöryi meitä kohti valtava mustanpuhuva ukkospilvi, jossa oli ihan valkee reuna. Ensimmäinen salama välähti jo taivaanrannassa, kun mä kapusin jaloilleni.

"Pakko saada nää suojaan!" mä huusin. Kaikki kamerat ja piuhat ja mikit ja rätit ja kajarit oli levällään pitkin kalliota eikä missään ollut mitään, jonka alle ne ois voineet rajata eikä me sitä paitsi oltais ehdittykään, sillä siinä samassa rupes jo kuulumaan ukkosen jylinää. Sininen skriinipressu paukkui ja lepatti tuulessa. Kohta se kaatuu, mä ehdin ajatella. Sit mä äkkiä tajusin, että nimenomaan. Toihan me vedetään tavaroiden päälle!

Minka ymmärsi heti mitä mä tarkotin, kun juostiin kallion laelle. Mä yritin jo irrottaa niitä köysiä, jotka piti telinettä pystyssä, kun Aino huusi, että helpompaa olis vaan repiä pressu alas kuin kaataa koko teline. Se oli sentään ainakin kolme metriä korkea. "Santtu hei, seiso siinä ja ota tosta tolpastä kiinni!" Minka huusi ja viittoi samalla Ainon avukseen. En mä tiedä, miten se kapusi kuin orava seisomaan mun hartioille ja avas sen köyden, joka piti pressun reunaa ylhäällä. "Varokaa!" Aino huusi, kun tuuli tempas koko rätin alas. Siinä samassa me jo kiskottiin pressua tavaroiden suojaksi ja vyörytettiin kiviä reunoille painoksi. Niistä ei onneksi ollut pulaa.

Just kun aggregaattorikin oli saatu raahatuksi pressun alle, taivas repesi. Tuntui ihan siltä kuin olis sukeltanut mereen. Mä en nähnyt mitään enkä oikein kuullutkaan, kun jyrisi ja salamoï koko ajan. Joku kiskoi mut jalasta pressun suojaan. Se oli Minka. Aino yritti soittaa kännykällä johonkin, mut antoi periksi, kun salama iski johonkin ihan lähelle.

Eihän tommoset myrskyt kauan kestä. Tuntia myöhemmin me jo valutettiin vesiä pois pressun poimuista, kun vesibussi tuli hirveetä faarttia laiturin viereen. En mä ruvennut siinä mihinkään piiloutumaan, kun Jousto juoksi ensimmäisenä paikalle ja sai Minkalta selostuksen siitä, mitä oli tapahtunut. Nolotti vähän, kun se hehkutti mua niin kauheesti, että kuinka mä olin keksinyt ja käsenyt ja niin edelleen. "Porukallahan me tää hoidettiin", mä vaan mutisin. "Ryhmä rämä, suunta tämä!" Emmakin tuli kehumaan, kun illansuussa koottiin tavaroita veneeseen. "Ilman teidän hienoo yhteistyötä tää ois ollut täys katastrofi!"

Tehtäviä luokassa tai ryhmissä

1. Ovatko kaikki luokassanne ja koulussa yhdenvertaisia ja tasa-arvoisessa asemassa? Kuinka Miten voisit huomioida koulutovereitasi vielä paremmin?
2. Työskentely ryhmässä ja toisten huomioon ottaminen ovat avainsanoja työelämässä. Pohtikaa miten näitä taitoja voisi harjoitella koulussa ja vapaa-ajalla.
3. Tehkää yhteistyön pelisäännöt luokalle tai opiskeluryhmälle. Keskustelkaa, mikä yhdessä tekemisessä oli vaikeaa ja mikä helppoa?
4. Miten sinä itse voit vaikuttaa yhteistyön onnistumiseksi? Miten koulussa oppimis- ja työympäristönä saadaan yhdessä aikaan työn ja oppimisen ilo?
5. Mitä tarkoittaa sanonta ongelmakeskeisyydestä ratkaisukeskeisyyteen?

PERJANTAI - GAALAILLALLISET

Perjantai-aiamuna mä heräsin taas mun biittiin. "Onhan sulla se sun rippipuku kunnossa?" kummitäti kysyi sen kummemmin tervehtimättä, kun mä hapuilin kännykän korvalleni. "Kai se on jossain komerossa", mä mutisin. Herätyskello näytti puolta kahdeksaa, ja Emma tykitti ohjeita mun korvaan. "Paita ja skraga voidaan käydä ostamassa, mut kengät pitää olla ja mustat sukat, ei mitään froteisia sporttihirvityksiä", se selitti. "Ota isäs kaapista jotkut, tai ei, mä ostan sulle uudet." Kun mä lopulta sain kysytyksi, mikä tää rippipukujuttu nyt oli, Emma kysyi, enkö mä muka muista, että tänään on se kummien gaala Areenalla ja sen jälkeen Werner Music tarjoaa esiintyjille illallisen areenan VIP-tiloissa. "Totta kai sä tulet mukaan!", Emma julisti. "Ihan jo eilisenkin takia!"

Mulla oli mukana lätkälaukullinen kamaa, kun mä ilmestyin töihin. Vähänks oli noloa, että kummitäti pakotti mut kokeilemaan niitä rytkyjä omassa työhuoneessaan. Puvuntakki meni just ja just vielä kiinni, vaikkei rippijuhlista ollut kuin pari kuukautta. Se oli sellanen slimmattu malli, ihan jees. Paita oli musta vähän liian iso, mutta Emma sanoi, että kalvosimien pitää näkyä takin hihojen alta. Sitä skragaa mä kyllä vierastin, mutta Emma oli tiukkana. Naiset oli kuulemma tulossa gaalaan pitkissä iltapuvuissa niin etten mäkään voisi siellä heilua missään t-paitalookissa.

"Puku miehen tekee!" kummitäti sanoi, kun se oli tehnyt kravattiin solmun ja kiristänyt sen mun leuan alle. "Sähän näytät ihan parikymppiseltä!"

Onneksi mä sain olla siviileissä iltapäivään asti, kun piti raahata autoon kaiken maailman rekvisiittaa sitä gaalaa varten ja sama sitten toisin päin Areenalla. Emma oli jo lähdössä kampaajalle ja pukeutumaan, kun se huomasi, että salista puuttui kymmenen paikkaa. Jotenkin ne oli kai laskeneet ne pöydät väärin.

"Santtu auttaa!" kuulin Emman lupaavan hovimestarille, kun tämä alkoi urputtaa, ettei lisäpöytää ehdittäisi enää laittaa kuntoon. Onneksi mun ei sentään tarvinnut ruveta yksin pöydänkattajaksi. Me raahattiin yhden tarjoilijanaisen kanssa varastosta pyöreä pöytä ja kymmenen tuolia ihan salin perälle. Ne näytti aika räjähtäneiltä, mutta kun pöydälle pantiin valkoinen liina, ei niitä erottanut muista.

"Miks näitä on näin tajuttoman paljon?" mä ihmettelin, kun se tarjoilija rupes mättämään mulle veitsiä, haarukoita ja luskoita ja käskei laittaa ne paikoilleen. "Ja mihin tää lusikka kuuluu?"

"Sehän on liemilusikka, paa se siihen oikealle uloimmaksi veitsien viereen, koska alkuruokana on sienikeitto pasteijoilla", nainen neuvoi. "Tässoin neljä kattausta. Ensin

syödään keitto, sitten on vuorossa kala, eli vasemmalle tulee uloimmaksi se leveäpäinen kalahaarukka, ja pääruokana on häränfilee ja yrttijuurekset."

"Entäs se neljäs ruoka?" kysyin tyhmänä, vaikka oishan mun pitänyt tajuta, että neljäntenä tarjottiin jälkiruokaa. Sitä varten piti lautasten yläreunan taakse laittaa jälkiruokalusikka ja haarukka. Lasejakin katettiin pöytään neljää sorttia. "Laita vesilasit lautasen taakse oikeaan yläkulmaan", nainen neuvoi taas, kun hortoilin lasitarjotin kilisten pitkin lautasrivistöä. "Sitten valkoviinilasit, ne on noi pienemmät, ja punaviinilasit, ne on noi isommat. Lasirivin vasempaan reunaan tulee noi pikkulasit jälkiruokaviiniä varten. Pääsääntö on, että reunimmaisena ja päällimmäisenä on aina se, mitä ensin tarvitaan."

Okei. Muuten hyvä, mutten mä ollut koskaan syönyt tommosia neljän ruokalajin illallisia. Me syötiin fajian kanssa ulkona vaan snagarilla.

Konsertti oli ihan fine. Se Svensson oli yllättävän hyvä ja Jouston showssa hyppi taas cheerleaderit lavalla. Loppujen lopuksi mä jouduin illallisilla samaan pöytään niiden kanssa ja istuin Minkan ja Ainon välissä. Ei se gaalailallisen syönti niin vaikeeta ollut, kun katsoin, mitä toiset teki ja tein itse samalla tavalla. No, yks pariisinperuna luiskahti mun lautaselta vahingossa Minkan syliin, siinä kaikki. Illan paras oli kuitenkin narikassa, kun kello oli jo ties mitä ja jonotettiin rotseja. Vähänkö mä hätkähdin, kun joku koputti mua selkään. Se oli Jousto ite. "Sori hei siit youtube-pätkästä", mä mutisin, ja menin ihan punaiseksi, mutta se vain sano, että voisi sittenkin harkita sitä mun biittiä levyllään. "Pidä toi", se sanoi ja tökkäs mua sormella rintaan. "Sussa on ainesta!"

Tehtäviä luokassa tai ryhmissä

1. Kerratkaa käytöstapojen perusteet. Miksi erilaisiin tilaisuuksiin tulee pukeutua eri tavoin? Mitä pukeutumisella viestitään?
2. Miten käyttäytyminen eroaa esimerkiksi: koulussa, työhaastattelussa, hautajaisissa tai puhelimesta? Entä nettietiketti?
3. Ovatko pöytätavat kouluruokailussa erilaiset kuin esimerkiksi kotona tai ravintolassa?
4. Harjoitelkaa arki- ja juhlakattauksen tekemistä. Miten ne eroavat toisistaan?
5. Laatikaa lista vinkeiksi hyviin ruokailutapoihin juhlissa.